

Οι ενωσιακές ρυθμιστικές αρχές του χρηματοπιστωτικού τομέα προειδοποιούν τους καταναλωτές για τους κινδύνους των κρυπτοστοιχείων

Οι ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές (ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΧΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ-Ε.Α.Τ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΧΗ ΚΙΝΗΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΑΓΟΡΩΝ-ESMA και ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΧΗ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ- ΕΙΟΡΑ – στο εξής: ΕΕΑ) προειδοποιούν τους καταναλωτές ότι πολλά κρυπτοστοιχεία είναι υψηλής επικινδυνότητας και έχουν εξαιρετικά κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Δεν ενδείκνυνται ως επένδυση ή ως μέσο πληρωμής ή συναλλαγής για τους περισσότερους καταναλωτές λιανικής.

Οι καταναλωτές αντιμετωπίζουν πραγματικό κίνδυνο να χάσουν ολόκληρο το χρηματικό ποσό που επενδύουν αν αγοράσουν τα εν λόγω στοιχεία. Οι καταναλωτές θα πρέπει να είναι ενήμεροι για τους κινδύνους που εγκυμονούν οι παραπλανητικές διαφημίσεις, μεταξύ άλλων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και μέσω επηρεαστών της κοινής γνώμης. Οι καταναλωτές θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα επιφυλακτικοί απέναντι σε υποσχέσεις για ταχείες ή υψηλές αποδόσεις, ιδίως όταν οι αποδόσεις αυτές φαίνονται πολύ καλές για να είναι αληθινές.

Οι καταναλωτές θα πρέπει να γνωρίζουν ότι δεν έχουν δυνατότητα προσφυγής ή προστασίας, καθώς τα κρυπτοστοιχεία και τα συναφή προϊόντα και υπηρεσίες συνήθως δεν εμπίπτουν στο υφιστάμενο πεδίο προστασίας σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες της ΕΕ για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

ΤΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΕΛΕΓΧΕΤΕ

Θα πρέπει πάντα να είστε ενήμεροι για τους ειδικούς κινδύνους που εγκυμονούν τα κρυπτοστοιχεία και τα συναφή προϊόντα και υπηρεσίες και να σταθμίζετε προσεκτικά κατά πόσον οι κίνδυνοι είναι αποδεκτοί βάσει των προτιμήσεων και της οικονομικής σας κατάστασης. Υπάρχουν οι εξής κίνδυνοι:

- να χάσετε ολόκληρο το χρηματικό ποσό της επένδυσής σας
- οι τιμές μπορεί να σημειώσουν ταχεία άνοδο και πτώση σε σύντομο χρονικό διάστημα
- μπορεί να πέσετε θύματα απάτης, δόλιας συμπεριφοράς, λειτουργικών σφαλμάτων ή κυβερνοεπιθέσεων και
- πιθανότατα δεν θα δικαιούστε προστασία ή αποζημίωση σε περίπτωση που κάτι πάει στραβά.

Εάν σκέφτεστε να αγοράσετε κρυπτοστοιχεία ή συναφή προϊόντα και υπηρεσίες, θα πρέπει να αναρωτηθείτε τα εξής:

- έχετε την οικονομική δυνατότητα να χάσετε ολόκληρο το χρηματικό ποσό της επένδυσής σας;

- είστε έτοιμοι να αναλάβετε υψηλό κίνδυνο για να κερδίσετε τις διαφημιζόμενες αποδόσεις;
- κατανοείτε τα χαρακτηριστικά των κρυπτοστοιχείων ή των συναφών προϊόντων και υπηρεσιών;
- είναι οι εταιρείες / τα μέρη με τα οποία συναλλάσσετε ευυπόληπτα;
- μήπως οι οικείες εθνικές αρχές έχουν εντάξει τις εταιρείες / τα μέρη με τα οποία συναλλάσσετε σε «μαύρη λίστα»;¹
- μπορείτε να προστατεύσετε αποτελεσματικά τις συσκευές που χρησιμοποιείτε για την αγορά, την αποθήκευση ή τη μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών κλειδιών σας;

Ποιοι είναι οι βασικοί κίνδυνοι;

- **Ακραίες μεταβολές των τιμών:** πολλά κρυπτοστοιχεία υπόκεινται σε αιφνίδιες και ακραίες μεταβολές των τιμών και έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα, διότι η τιμή τους συχνά βασίζεται αποκλειστικά και μόνο στην καταναλωτική ζήτηση (λ.χ., μπορεί να μην υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία ή άλλη ενσώματη αξία που να εξασφαλίζουν τα κρυπτοστοιχεία). Μπορεί να χάσετε μεγάλο μέρος ή το σύνολο του χρηματικού ποσού που έχετε επενδύσει. Οι ακραίες μεταβολές των τιμών σημαίνουν επίσης ότι πολλά κρυπτοστοιχεία δεν ενδείκνυνται ως μέσο αποθήκευσης αξίας και ως μέσο συναλλαγής ή πληρωμής.
- **Παραπλανητική πληροφόρηση:** ορισμένα κρυπτοστοιχεία και συναφή προϊόντα προβάλλονται επιθετικά στο κοινό με τη χρήση υλικού εμπορικής προώθησης και λοιπών πληροφοριακών στοιχείων που μπορεί να είναι ασαφή, ελλιπή, ανακριβή ή ακόμη και σκοπίμως παραπλανητικά. Για παράδειγμα, οι διαφημίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να είναι πολύ σύντομες και να εστιάζουν στα δυνητικά κέρδη και όχι στην υψηλή επικινδυνότητα που ενέχουν. Θα πρέπει επίσης να προσέχετε τους «επηρεαστές» (influencers) στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι οποίοι συνήθως έχουν οικονομικό κίνητρο για να προωθήσουν στην αγορά συγκεκριμένα κρυπτοστοιχεία και συναφή προϊόντα και υπηρεσίες και, επομένως, μπορεί οι ανακοινώσεις που εκδίδουν να μην είναι αμερόληπτες.
- **Έλλειψη προστασίας:** η πλειοψηφία των κρυπτοστοιχείων και η πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών που σχετίζονται με κρυπτοστοιχεία δεν ρυθμίζονται στην ΕΕ.² Στις περιπτώσεις αυτές, δεν θα επωφεληθείτε από δικαιώματα και μέσα προστασίας που είναι διαθέσιμα για καταναλωτές ρυθμιζόμενων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, όπως μηχανισμοί υποβολής καταγγελιών ή προσφυγής.
- **Πολυπλοκότητα των προϊόντων:** ορισμένα προϊόντα που παρέχουν έκθεση σε κρυπτοστοιχεία είναι ιδιαίτερα σύνθετα, ενίοτε με χαρακτηριστικά που μπορούν να

¹ Επισημαίνεται ότι η μη ένταξη σε μαύρη λίστα δεν εγγυάται την ασφάλεια της συναλλαγής με μια εταιρεία / ένα μέρος

² Ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ εφαρμόζουν εθνικούς κανόνες για τη ρύθμιση ορισμένων κρυπτοστοιχείων και συναφών προϊόντων και υπηρεσιών. Επιπλέον, οι πάροχοι ορισμένων τύπων υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων, όπως οι υπηρεσίες συναλλάγματος και θεματοφυλακής, είναι υποχρεωτικό να έχουν αδειοδοτηθεί ή να έχουν καταχωριστεί για τους σκοπούς της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Για περισσότερες λεπτομέρειες, ανατρέξτε στην οικεία αρμόδια αρχή.

προσαυξήσουν το μέγεθος των απωλειών σε περίπτωση δυσμενούς μεταβολής των τιμών. Τα προϊόντα αυτά, δεδομένης της συνθετότητάς τους, δεν ενδείκνυνται για πολλούς καταναλωτές:

- **Απάτη και κακόβουλες δραστηριότητες:** υπάρχουν πολυάριθμα πλαστά κρυπτοστοιχεία και απάτες και θα πρέπει να γνωρίζετε ότι αποκλειστικός σκοπός τους είναι η απόσπαση χρημάτων με διάφορες τεχνικές, όπως το ηλεκτρονικό «ψάρεμα» (phishing).
- **Χειραγώγηση της αγοράς, έλλειψη διαφάνειας στις τιμές και χαμηλή ρευστότητα:** ο τρόπος με τον οποίο καθορίζονται οι τιμές των κρυπτοστοιχείων και η εκτέλεση συναλλαγών σε χρηματιστήρια συχνά δεν είναι διαφανής. Η κατοχή ορισμένων κρυπτοστοιχείων είναι επίσης συγκεντρωμένη σε ιδιαίτερα χαμηλό αριθμό προσώπων, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει τις τιμές ή τη ρευστότητα. Επομένως, μπορεί να μην πετύχετε εύλογη τιμή ή δίκαιη αντιμετώπιση κατά την αγορά ή πώληση κρυπτοστοιχείων, ή να μην μπορέσετε να πωλήσετε τα κρυπτοστοιχεία σας όσο γρήγορα θα θέλατε απουσία πιθανού αγοραστή. Περιπτώσεις χειραγώγησης της αγοράς έχουν αναφερθεί επανειλημμένα και
- **Πειρατείες, λειτουργικοί κίνδυνοι και ζητήματα ασφάλειας:** η τεχνολογία καταμεμημένου καθολικού που υποστηρίζει τα κρυπτοστοιχεία μπορεί να ενέχει συγκεκριμένους κινδύνους. Αρκετοί εκδότες και πάροχοι υπηρεσιών σε κρυπτοστοιχεία, συμπεριλαμβανομένων χρηματιστηρίων/ ανταλλακτηρίων κρυπτονομισμάτων και παρόχων υπηρεσιών ψηφιακών πορτοφολιών, έχουν πέσει θύματα κυβερνοεπιθέσεων και έχουν αντιμετωπίσει σοβαρά λειτουργικά προβλήματα. Πολλοί καταναλωτές έχουν χάσει τα κρυπτοστοιχεία τους ή έχουν υποστεί απώλειες λόγω τέτοιων πειρατειών και διαταραχών ή επειδή έχουν χάσει ιδιωτικά κλειδιά που παρέχουν πρόσβαση στα περιουσιακά στοιχεία τους.

Γενικές πληροφορίες

Η παρούσα προειδοποίηση βασίζεται στο άρθρο 9 παράγραφος 3 των ιδρυτικών κανονισμών των ΕΕΑ³. Έρχεται σε συνέχεια προηγούμενων προειδοποιήσεων για τους κινδύνους της αγοράς/συμμετοχής σε κρυπτοστοιχεία.^{4,5,6}

Τα κρυπτοστοιχεία μπορούν να οριστούν ως ψηφιακή αναπαράσταση αξίας ή δικαιωμάτων που μπορούν να μεταβιβασθούν και να αποθηκευτούν ηλεκτρονικά, με τη χρήση τεχνολογίας καταμεμημένου καθολικού ή παρόμοιας τεχνολογίας.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2175 του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2019 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), ΕΕ L 331, 15.12.2010, σ. 12· του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 για τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων), ΕΕ L 331, 15.12.2010, σ. 48· του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών), ΕΕ L 331, 15.12.2010, σ. 84.

⁴ EAT (2013), [Warning to consumers on virtual currencies](#) («Προειδοποίηση προς τους καταναλωτές σχετικά με τα εικονικά νομίσματα»), 12 Δεκεμβρίου

⁵ EEA (2018), [ESAs warn consumers of risks in buying virtual currencies](#) («Οι ΕΕΑ προειδοποιούν τους καταναλωτές για τους κινδύνους που ενέχει η αγορά εικονικών νομισμάτων»), 12 Φεβρουαρίου

⁶ ESMA (2021), [ESMA sees high risks for investors in non-regulated crypto-assets](#) («Η ESMA διαβλέπει μεγάλους κινδύνους για τους επενδυτές σε μη ρυθμισμένα κρυπτοστοιχεία»), 17 Μαρτίου.

Οι ΕΕΑ επισημαίνουν την αυξανόμενη καταναλωτική δραστηριότητα και το ενδιαφέρον των καταναλωτών για κρυπτοστοιχεία, στα οποία περιλαμβάνονται τα αποκαλούμενα εικονικά νομίσματα, και την εμφάνιση νέων τύπων κρυπτοστοιχείων και συναφών προϊόντων και υπηρεσιών, όπως οι αποκαλούμενες μη ανταλλάξιμες μάρκες (non-fungible tokens, NFTs), τα παράγωγα με κρυπτοστοιχεία ως υποκείμενα μέσα, οι ασφάλειες ζωής μεταβλητού κεφαλαίου με κρυπτοστοιχεία ως υποκείμενα μέσα, και οι εφαρμογές αποκεντρωμένης χρηματοοικονομίας (DeFi), που ισχυρίζονται ότι παράγουν υψηλές και/ή γρήγορες αποδόσεις. Οι ΕΕΑ εκφράζουν την ανησυχία ότι αυξανόμενος αριθμός καταναλωτών αγοράζουν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία με την προσδοκία καλής απόδοσης, χωρίς να συνειδητοποιούν τους κινδύνους που ελλοχεύουν.

Τον Σεπτέμβριο του 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε νομοθετική πρόταση για έναν κανονισμό σχετικά με τις αγορές κρυπτοστοιχείων.⁷ Η πρόταση παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη ρύθμιση και την εποπτεία εκδοτών και παρόχων υπηρεσιών σε κρυπτοστοιχεία με στόχο την προστασία των καταναλωτών και την ακεραιότητα και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ωστόσο, υπενθυμίζεται στους καταναλωτές ότι η πρόταση εξακολουθεί να υπόκειται στο αποτέλεσμα της συννομοθετικής διαδικασίας.⁸ Επί του παρόντος, οι καταναλωτές δεν μπορούν να επωφεληθούν από τις εγγυήσεις που προβλέπονται στην εν λόγω πρόταση έως ότου αυτή εγκριθεί και τεθεί σε εφαρμογή.

Κατά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας προειδοποίησης, υπάρχουν περισσότερα από 17.000 διαφορετικά κρυπτοστοιχεία, ορισμένα εκ των οποίων κάποιες φορές αποκαλούνται «εικονικά νομίσματα» ή ψηφιακά «κέρματα» ή «μάρκες».⁹ Τα κυριότερα κρυπτοστοιχεία επί του παρόντος είναι το bitcoin και το ether, που μαζί καλύπτουν το 60 % της συνολικής χρηματιστηριακής αξίας των κρυπτοστοιχείων. Η κατανάλωση ενέργειας ορισμένων κρυπτοστοιχείων είναι υψηλή, λ.χ. από τις διαδικασίες εξόρυξης και επικύρωσης, και οι καταναλωτές θα πρέπει να είναι ενήμεροι για τον περιβαλλοντικό τους αντίκτυπο.¹⁰

⁷ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις αγορές κρυπτοστοιχείων και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 (COM/2020/593, 24/09/2020).

⁸ [Η συνήθης νομοθετική διαδικασία - Consilium \(europa.eu\)](#)

⁹ Πηγή: Coinmarketcap.com, δεδομένα της 3ης Μαρτίου 2022

¹⁰ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. ενδεικτικά Cambridge Centre for Alternative Finance (2022), [«Cambridge Bitcoin Electricity Consumption Index»](#)